Datum van inontvangstneming	:	20/04/2020

Zaak C-86/20

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

18 februari 2020

Verwijzende rechter:

Krajský soud v Brně (Tsjechië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

14 januari 2020

Verzoekende partij:

Vinařství U Kapličky s.r.o.

Verwerende partij:

Státní zemědělská a potravinářská inspekce

BESLISSING

De Krajský soud v Brně (rechter in eerste aanleg Brno, Tsjechië; hierna: „Krajský soud") […] heeft in de zaak van de

verzoekende partij:	**Vinařství U Kapličky s.r.o.**, [OMISSIS]
	[OMISSIS]
tegen de andere partij in de procedure:	**Státní zemědělská a potravinářská inspekce, ústřední inspektorát**
	[OMISSIS] Brno

betreffende het beroep tegen het besluit van de andere partij in de procedure van 4 augustus 2016 [OMISSIS]

beslist:

I. Aan het Hof van Justitie van de Europese Unie worden de hiernavolgende **prejudiciële vragen** voorgelegd:

1) Is het document V I 1, dat wordt afgegeven krachtens verordening (EG) nr. 555/2008 van de Commissie van 27 juni 2008 tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen voor verordening (EG) nr. 479/2008 van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt, wat betreft de steunprogramma's, de handel met derde landen, het productiepotentieel en de controles in de wijnsector en dat een certificaat van een erkende instantie van het derde land omvat waarin wordt bevestigd dat het product is bereid overeenkomstig oenologische procedés die zijn aanbevolen en gepubliceerd door de OIV [Internationale Organisatie voor Wijnbouw en Wijnbereiding] of zijn toegestaan door de Gemeenschap, slechts een administratieve voorwaarde voor de invoer van wijn op het grondgebied van de Europese Unie?

2) Verzet het Unierecht zich tegen een regel van nationaal recht krachtens welke een persoon die handelt in uit Moldavië ingevoerde wijn zich kan bevrijden van aansprakelijkheid voor een administratieve overtreding die verband houdt met het in de handel brengen van wijn waarop oenologische procedés zijn toegepast die niet zijn toegestaan in de Europese Unie, indien de nationale autoriteiten het vermoeden dat de wijn is geproduceerd overeenkomstig door de Europese Unie toegestane oenologische procedés jegens deze persoon niet hebben weerlegd, zodat deze persoon van dit vermoeden kon uitgaan in het licht van het document V I 1 dat door de Moldavische autoriteiten is afgegeven krachtens verordening (EG) nr. 555/2008 van de Commissie van 27 juni 2008 tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen voor verordening (EG) nr. 479/2008 van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt, wat betreft de steunprogramma's, de handel met derde landen, het productiepotentieel en de controles in de wijnsector?

II. De behandeling van de zaak wordt **geschorst**. **[Or. 2]**

Motivering

I. Voorwerp van de procedure

1. Bij besluit van de Státní zemědělská a potravinářská inspekce (overheidsinspectie voor landbouwproducten en levensmiddelen, Tsjechië), inspektorát v Brně (inspectiedienst Brno) van 14 januari 2016 [OMISSIS] (hierna: „primair besluit") is verzoekster schuldig bevonden aan administratieve overtredingen in de zin van § 39, lid 1, onder ff), van de zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství (wet nr. 321/2004 op de wijnbouw en de wijnbereiding) in de versie die van kracht was tot en met 31 maart 2017 (hierna: „wet nr. 321/2004"). Verzoekster is een boete van 2 100 000 Tsjechische kroon (CZK) opgelegd en is verplicht tot het vergoeden van de voor de laboratoriumanalyses gemaakte kosten ten belope van 86 420 CZK. Verzoekster zou uit Moldavië afkomstige wijnen in de handel

hebben gebracht waarop ongeoorloofde oenologische procedés zijn toegepast, wat in strijd is met artikel 80, lid 2, onder a), van verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten en tot intrekking van de verordeningen (EEG) nr. 922/72, (EEG) nr. 234/79, (EG) nr. 1037/2001 en (EG) nr. 1234/2007 van de Raad (hierna: „verordening nr. 1308/2013"). In een aantal gevallen zou verzoekster zich ook schuldig hebben gemaakt aan schending van artikel 80, lid 2, onder c), van verordening nr. 1308/2013, volgens welke bepaling dergelijke producten niet in de Unie in de handel mogen worden gebracht indien zij niet in overeenstemming zijn met de in bijlage VIII vastgestelde voorschriften. Daarin is bepaald dat het natuurlijke alcoholvolumegehalte mag worden verhoogd met een maximum van 3 volumeprocent. Verzoekster heeft bezwaar tegen het primaire besluit gemaakt, maar dit bezwaar is door de andere partij in de procedure (hierna: „wederpartij") afgewezen bij besluit van 4 augustus 2016 [OMISSIS] (hierna: „bestreden besluit"), waarbij het primaire besluit is gehandhaafd.

2. Verzoekster heeft dit besluit aangevochten door middel van een beroep waarin zij onder meer heeft aangevoerd dat de wederpartij onvoldoende rekening heeft gehouden met de door haar aangevoerde exoneratie (strekkende tot vrijstelling van aansprakelijkheid voor de genoemde administratieve overtredingen). Verzoekster is van mening dat zij is vrijgesteld van aansprakelijkheid, aangezien de ingevoerde wijn vergezeld ging van documenten V I 1 die door de Moldavische autoriteiten zijn afgegeven krachtens verordening (EG) nr. 555/2008 van de Commissie van 27 juni 2008 tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen voor verordening (EG) nr. 479/2008 van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt, wat betreft de steunprogramma's, de handel met derde landen, het productiepotentieel en de controles in de wijnsector (hierna ook: „verordening nr. 555/2008"). De wijn is dus gecontroleerd door een door de Europese Unie erkende overheidsinstantie. Om die reden heeft verzoekster in de administratieve procedure met betrekking tot de verschillende gecontroleerde wijnen verzocht de genoemde documenten V I 1 als bewijs te aanvaarden.

3. De wederpartij in de administratieve procedure heeft de documenten V I 1 niet als bewijs aanvaard (en heeft verzoekster zelfs niet om overlegging daarvan verzocht). Zij heeft namelijk geconcludeerd dat het beroep daarop (zonder dat verzoekster de geleverde partij wijn in een laboratorium heeft laten onderzoeken) niet kan volstaan om zich van aansprakelijkheid voor de haar verweten administratieve overtredingen te bevrijden.

4. In zijn beslissing van 26 april 2018 [OMISSIS] is de Krajský soud tot de slotsom gekomen dat het in de onderhavige zaak in beginsel niet uitgesloten is dat verzoekster zich van aansprakelijkheid voor administratieve overtredingen heeft bevrijd aangezien deze aansprakelijkheid verband houdt met het document V I 1. Wanneer een erkende instantie van een derde land in een document V I 1 verklaart dat een product is bereid overeenkomstig in de Europese Unie toegestane oenologische procedés, kan de persoon die handelt in de wijn waarop het

document betrekking heeft, dit certificaat als juist beschouwen. De Krajský soud heeft tevens gewezen op andere omstandigheden die in aanmerking moeten worden genomen om vast te stellen of verzoekster zich daadwerkelijk van aansprakelijkheid heeft bevrijd en is er bijgevolg van uitgegaan dat er, vanwege het ontbreken van ondubbelzinnige feitelijke bevindingen in het administratieve dossier, geen beslissing kon worden gegeven. Deze rechterlijke instantie heeft het bestreden besluit nietig verklaard en heeft de zaak voor verdere afdoening terugverwezen naar de wederpartij.

5. Vervolgens heeft de Nejvyšší správní soud (hoogste bestuursrechter, Tsjechië) naar aanleiding van het door de wederpartij ingestelde cassatieberoep de beslissing van de Krajský soud van 26 april 2018 [OMISSIS] bij beslissing van 16 augustus 2018 [OMISSIS] vernietigd en de zaak voor verdere afdoening naar deze rechterlijke instantie terugverwezen. De Nejvyšší správní soud is namelijk tot de slotsom gekomen dat het overleggen van een document V I 1 niet volstaat om verzoekster van aansprakelijkheid vrij te stellen. Wat de aard van dit document betreft, heeft de Nejvyšší správní soud erop gewezen dat er in dit geval slechts sprake was van administratieve toestemming om de betrokken partij wijn in te voeren op het grondgebied van de Europese Unie. **[Or. 3]**

6. Vervolgens heeft de Krajský soud op grond van deze bindende rechtsopvatting het beroep bij beslissing van 21 november 2018 [OMISSIS] afgewezen. De Nejvyšší správní soud heeft bij beslissing van 27 maart 2019 [OMISSIS] tevens het daarop ingestelde cassatieberoep afgewezen. Naar aanleiding van de door verzoekster ingediende klacht over grondrechtenschending zijn beide beslissingen evenwel nietig verklaard bij beslissing van de Ústavní soud (grondwettelijk hof, Tsjechië) van 5 september 2019 [OMISSIS]. De Ústavní soud heeft met name een schending van verzoeksters recht op een eerlijk proces vastgesteld als gevolg van het feit dat de Nejvyšší správní soud zich heeft uitgesproken tegen de rechtsopvattingen van de Krajský soud met betrekking tot de bindende kracht van het certificaat dat deel uitmaakt van het document V I 1, dat een Unierechtelijk instrument is, ook al kon de Nejvyšší správní soud dit volgens de Ústavní soud pas doen nadat het Hof om een prejudiciële beslissing was verzocht.

II. Toepasselijke bepalingen

7. De essentie van de middelen waarop de gestelde prejudiciële vragen betrekking hebben, is de uitlegging en de toepassing van de nationale exoneratieregeling (strekkende tot vrijstelling van de risicoaansprakelijkheid voor administratieve overtredingen, dat wil zeggen aansprakelijkheid ongeacht schuld), die voor de doeleinden van de onderhavige zaak reeds in ruime mate door de Ústavní soud zijn verricht in voormelde beslissing. Het betreft hier een zuiver nationale regeling, die niet voortvloeit uit de tenuitvoerlegging van Unierechtelijke bepalingen. De bevindingen van de Ústavní soud, die voor de verwijzende rechter bindend zijn, zijn evenwel tot op zekere hoogte afhankelijk van het correcte antwoord op de vraag naar de aard van het document V I 1, dat wordt afgegeven in overeenstemming met verordening nr. 555/2008. De Ústavní soud heeft de

aandacht erop gevestigd dat de aard van het document V I 1 in de onderhavige zaak relevant is, maar heeft tegelijkertijd benadrukt dat het niet tot zijn bevoegdheid behoort om te oordelen over de juiste toepassing van het Unierecht of om de inhoud daarvan arbitrair uit te leggen. Het Unierecht is derhalve van cruciaal belang om vast te stellen of moet worden ingestemd met het oorspronkelijke standpunt van de verwijzende rechter [dat ook door de Ústavní soud is aanvaard] dat het document V I 1 niet slechts een administratieve voorwaarde vormt voor de invoer van wijn op het grondgebied van de Europese Unie. In dit verband zijn de bepalingen van verordening nr. 555/2008 van cruciaal belang. Aangezien de onderhavige zaak betrekking heeft op de vrijstelling van aansprakelijkheid voor een administratieve overtreding die in feite verband houdt met een schending van verordening nr. 1308/2013, zal de verwijzende rechter in wat volgt tevens verwijzen naar de relevante bepalingen van deze verordening.

II. A. Nationaal recht

8. Overeenkomstig § 39, lid 1, onder ff), van wet nr. 321/2004 begaat een rechtspersoon of ondernemer die een natuurlijke persoon is een administratieve overtreding wanneer hij als fabrikant of als persoon die een product in de handel brengt, een verplichting schendt die is vastgesteld in de Unierechtelijke bepalingen betreffende de wijnbouw, de wijnbereiding en de handel in producten [in de wijnsector].

9. Overeenkomstig § 40, lid 1, van wet nr. 321/2004 is een rechtspersoon niet aansprakelijk voor een administratieve overtreding wanneer hij aantoont dat hij alles heeft gedaan wat van hem kon worden verwacht om plichtsverzuim te voorkomen.

III. B. Unierecht

10. Artikel 40 van verordening nr. 555/2008 bepaalt: „*Het certificaat en het analyseverslag, als bedoeld in artikel 82, lid 3, onder a), respectievelijk onder b), van verordening (EG) nr. 479/2008 vormen samen één document, waarvan:*

    a) het certificaatgedeelte wordt opgesteld door een instantie van het derde land waaruit de producten afkomstig zijn;

    b) het gedeelte dat betrekking heeft op het analyseverslag wordt opgesteld door een officieel laboratorium dat is erkend door het derde land waaruit de producten afkomstig zijn.”

11. Artikel 41 van verordening nr. 555/2008 bepaalt: „*Het analyseverslag bevat de volgende gegevens:*

    a) voor wijn en gedeeltelijk gegiste druivenmost:

        (i) het totale alcoholvolumegehalte,

(ii) het effectieve alcoholvolumegehalte,

b) voor druivenmost en druivensap: de dichtheid,

c) voor wijn, druivenmost en druivensap: **[Or. 4]**

(i) het totale gehalte aan droge stof,

(ii) het totale gehalte aan zuren:

(iii) het gehalte aan vluchtige zuren,

(iv) het gehalte aan citroenzuur,

(v) het totale gehalte aan zwaveldioxide,

(vi) de aanwezigheid van wijnstokrassen die zijn verkregen uit raskruisingen (hybriden voor rechtstreekse teelt of andere rassen die niet tot de soort Vitis vinifera behoren)."

12. Artikel 43, lid 1, van verordening nr. 555/2008 bepaalt: „*Voor iedere partij die bestemd is om in de Gemeenschap te worden ingevoerd, worden het certificaat en het analyseverslag op eenzelfde document V I 1 opgesteld.*

Het in de eerste alinea bedoelde document wordt opgesteld op een formulier V I 1 volgens het model in bijlage IX. Het wordt ondertekend door een ambtenaar van een officiële instantie en een ambtenaar van een erkend laboratorium als bedoeld in artikel 48."

13. Artikel 48, lid 1, eerste volzin, van verordening nr. 555/2008 bepaalt: „*Op grond van de mededelingen van de bevoegde autoriteiten van de derde landen stelt de Commissie lijsten op met de naam en het adres van de tot het opstellen van de documenten V I 1 gemachtigde instanties, laboratoria en wijnproducenten en werkt zij deze lijsten regelmatig bij.*"

14. Artikel 51 van verordening nr. 555/2008 bepaalt: „*Als de bevoegde autoriteiten van een lidstaat vermoeden dat voor een product van oorsprong uit een derde land niet aan artikel 82, leden 1 en 2, van verordening (EG) nr. 479/2008 is voldaan, stellen zij de Commissie daarvan onverwijld in kennis.*"

15. Bijlage IX bij verordening nr. 555/2008 voorziet in een model voor het formulier V I 1. Punt 9 daarvan bevat de hiernavolgende tekst, waarin de juiste antwoorden moeten worden aangekruist: „*Het hierboven omschreven product ([3]) □ is / □ is niet bestemd voor rechtstreekse menselijke consumptie, voldoet aan de communautaire definities en wijncategorieën en is bereid overeenkomstig oenologische procedés ([3]) □ die zijn aanbevolen en gepubliceerd door de OIV / toegestaan door de Gemeenschap.*" In voetnoot ([3]) van deze tekst wordt de instructie gegeven het juiste antwoord te markeren met een kruisje („x"). De

afkorting OIV staat voor de Internationale Organisatie voor Wijnbouw en Wijnbereiding.

16. Artikel 80, lid 2, van verordening (EG) nr. 1308/2013 bepaalt: „*De in bijlage VII, deel II, opgenomen producten mogen in de volgende gevallen niet in de Unie in de handel worden gebracht:*

a) indien zij met niet door de Unie toegestane oenologische procedés zijn geproduceerd,

b) indien zij met niet-toegestane nationale oenologische procedés zijn geproduceerd, of

c) indien zij niet in overeenstemming zijn met de in bijlage VIII vastgestelde voorschriften."

III. Prejudiciële vragen

17. Zoals de verwijzende rechter reeds heeft opgemerkt, is het voorwerp van de middelen waarop de gestelde prejudiciële vragen betrekking hebben de uitlegging en de toepassing van de regel van nationaal recht inzake vrijstelling van aansprakelijkheid voor administratieve overtredingen. Op dit punt heeft de Ústavní soud in de onderhavige zaak een bindende uitspraak gedaan, waarin deze rechterlijke instantie evenwel heeft vastgesteld dat zij niet bevoegd is om de inhoud van het Unierecht op gezaghebbende wijze uit te leggen. Daarbij is de Ústavní soud ervan uitgegaan dat een krachtens verordening nr. 555/2008 afgegeven document V I 1 niet slechts een administratieve voorwaarde voor de invoer van wijn op het grondgebied van de Europese Unie is. In dit verband heeft de Ústavní soud ingestemd met het juridische standpunt dat door de verwijzende rechter is ingenomen in zijn beslissing van 26 april 2018 [OMISSIS].

III. A. Aard van het document V I 1

18. Wat de aard van het document V I 1 betreft, is de verwijzende rechter voornemens bij zijn oorspronkelijk geformuleerde juridische standpunt te blijven en, voor zover nodig, dit standpunt te verduidelijken in het licht van de uitspraak van de Ústavní soud.

19. Volgens de verwijzende rechter kan niet aan het belang van het document V I 1 worden afgedaan door dit als een louter administratieve formaliteit voor douanedoeleinden te beschouwen en ervan uit te gaan dat de wijnhandelaar uit het document niets kan afleiden over de kwaliteit van de ingevoerde wijn. Verordening nr. 555/2008 is namelijk grotendeels gebaseerd op het vertrouwen **[Or. 5]** dat door de Europese Unie wordt gesteld in de certificaten die worden afgegeven door de erkende instanties van de derde landen, waarin deze instanties bevestigen dat het betreffende product is bereid overeenkomstig door de Europese Unie toegestane oenologische procedés (en derhalve overeenkomstig de oenologische procedés van de OIV).

20. Uit verordening nr. 555/2008 volgt niet uitdrukkelijk dat de Europese Unie, door te besluiten welke officiële instanties of laboratoria van de derde landen een document V I 1 mogen afgeven, vergunningen goedkeurt of deze anderszins verleent. Krachtens de verordening houdt de Commissie slechts een lijst bij van de autoriteiten die namens het betrokken derde land gemachtigd zijn om een dergelijk document af te geven. De goedkeuring zelf wordt door het derde land en niet door de Europese Unie verricht. Aan de andere kant kan de verordening niet in de plaats komen van instrumenten van internationaal publiekrecht en regelt zij bijvoorbeeld niet de betrekkingen tussen de derde landen en de Europese Unie. De verordening geeft het derde land derhalve niet het recht een autoriteit aan te melden wanneer de Europese Unie deze autoriteit niet aanvaardt door middel van een instrument van internationaal publiekrecht (eventueel een stilzwijgende handeling). Door de opname van de gemachtigde autoriteit van het derde land op de lijst van artikel 48 van verordening nr. 555/2008 aanvaardt de Europese Unie deze autoriteit op zijn minst als instantie die bevoegd is certificaten af te geven die door haar worden erkend.

21. De essentie van de rechtsregeling van titel III van verordening nr. 555/2008 en met name van de standaardisering van de documenten waarvan wijnbouwproducten vergezeld moeten gaan, bestaat uiteraard in het vergemakkelijken van de internationale handel in deze producten door middel van één van de typische internationale handelsinstrumenten (dat in de Europese Unie tevens het basisbeginsel is waarop het vrije verkeer van goederen is gebaseerd), namelijk de erkenning van certificaten – in dit geval de erkenning van certificaten van derde landen die worden afgegeven in het kader van het gestandaardiseerde document V I 1.

22. Daarom twijfelt de Krajský soud er niet aan dat de Europese Unie zelf reeds in de bepalingen van verordening nr. 555/2008, en door de opname van de erkende instanties in de lijst van artikel 48 van deze verordening, blijk geeft van vertrouwen in de door deze instanties afgegeven certificaten en deze zonder verdere eisen erkent. Uiteraard kan dit vertrouwen niet onbeperkt zijn, en in de verordening zelf is bepaald dat kan worden vastgesteld dat er misbruik van dit vertrouwen is gemaakt (zie bijvoorbeeld artikel 51). In dat geval is het voor de Europese Unie evenwel mogelijk om de Uniemarkt te beschermen door middel van instrumenten van internationaal publiekrecht, zonder verwikkeld te raken in een langdurig Unierechtelijk wetgevingsproces. Het is derhalve duidelijk dat de Europese Unie relatief effectieve maatregelen kan treffen en dat, indien zij dat niet doet, moet worden aangenomen dat zij het vertrouwen in de door de derde landen goedgekeurde en in de lijst van artikel 48 van verordening nr. 555/2008 opgenomen autoriteiten behoudt.

23. Bovendien heeft de wederpartij een aantal documenten overgelegd om aan te tonen dat de Tsjechische administratieve autoriteiten de Commissie in kennis hebben gesteld van problemen met de invoer van wijn uit Moldavië en dat over dit onderwerp verscheidene bilaterale vergaderingen tussen de Tsjechische en de Moldavische partijen zijn gehouden. Deze documenten vormen evenwel in de

eerste plaats een bewijs van de activiteit van de Tsjechische autoriteiten uit de periode nadat de betreffende administratieve overtredingen zijn begaan en doen geen afbreuk aan het feit dat de Europese Unie als geheel het vertrouwen in de door de erkende Moldavische autoriteiten afgegeven certificaten wenst te bewaren. Ongeacht of het uitblijven van een reactie door de Commissie is bedoeld of slechts het gevolg is van een ontoereikende communicatie met de Tsjechische nationale autoriteiten, staat vast dat de individuele inspanningen van de Tsjechische autoriteiten om het gedrag van de Moldavische erkende instantie te veranderen met betrekking tot het testen van de uitgevoerde wijnen en het afgeven van certificaten in een document V I 1 niet van invloed kunnen zijn op de aard van dit document. Er zij op gewezen dat de verwijzende rechter niet op de hoogte is van specifieke problemen met de invoer van wijn uit Moldavië en dat deze kwestie in de beschreven administratieve procedure op geen enkele wijze verder is onderzocht (met name is niet nader aangetoond in hoeverre verzoekster zelf van deze problemen op de hoogte was).

24. Gelet op het voorgaande is de verwijzende rechter van mening dat het document V I 1 niet louter een administratieve formaliteit voor douanedoeleinden is en dat het in dit document vervatte certificaat bij de wijnhandelaar het vertrouwen kan wekken dat de ingevoerde wijn voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen. **[Or. 6]**

III. B. Gevolgen voor de toepassing van het nationale recht

25. Voor het geval dat het Hof instemt met de hierboven uiteengezette rechtsopvatting, acht de Krajský soud het raadzaam de specifieke gevolgen daarvan voor de latere toepassing van het nationale recht, en meer bepaald van het exoneratiebeginsel van artikel 40, lid 1, van wet nr. 321/2004, nader toe te lichten.

26. De basisconclusie die door de verwijzende rechter en vervolgens door de Ústavní soud is afgeleid uit de genoemde rechtsopvatting is dat een persoon zich kan bevrijden van aansprakelijkheid voor een administratieve overtreding die verband houdt met het in de handel brengen van wijn die is geproduceerd in strijd met de door de Europese Unie toegestane oenologische procedés door een in een document V I 1 vervat certificaat over te leggen. Een dergelijk certificaat kan wellicht volstaan om aan te tonen dat alle redelijke inspanningen zijn geleverd die van de betrokkene kunnen worden verwacht om plichtsverzuim te voorkomen. Aangezien de wettelijke regeling is gebaseerd op het vertrouwen van de Europese Unie in de juistheid van certificaten die door erkende instanties van derde landen in een document V I 1 worden afgegeven, zou het in beginsel moeilijk te rechtvaardigen zijn om van personen die handelen in wijn die vergezeld gaat van een document V I 1 te vragen dit certificaat niet te vertrouwen en de juistheid ervan te controleren. Dergelijke handelaren verplichten een nadere analyse uit te voeren (indien er geen redelijke twijfel bestaat over de juistheid van het certificaat) is in strijd met de essentie van de regeling van titel III van verordening nr. 555/2008. Deze regeling zou namelijk volstrekt overbodig zijn indien wijnhandelaren op eigen initiatief een aanvullend gelijkluidend certificaat zouden

moeten overleggen waarin wordt vermeld dat is voldaan aan de door de Europese Unie vereiste criteria inzake de kenmerken van de wijn.

27. Indien de erkende autoriteit van het derde land in een document V I 1 verklaart dat het product is bereid overeenkomstig door de Europese Unie toegestane oenologische procedés (en derhalve overeenstemt met de oenologische procedés van de OIV), kan de wijnhandelaar vertrouwen op de juistheid van deze verklaring. Het is daarbij niet relevant dat het certificaat zelf niet aangeeft welke specifieke analyses er zijn uitgevoerd en wat de resultaten daarvan waren.

28. Benadrukt zij evenwel dat de mogelijkheid om zich te bevrijden van aansprakelijkheid voor een administratieve overtreding niet betekent dat handelaren die handelen in wijn die vergezeld gaat van een document V I 1 met een passend certificaat automatisch worden vrijgesteld van aansprakelijkheid voor administratieve overtredingen die verband houden met een inbreuk op de door de Europese Unie toegestane oenologische procedés. Om te bepalen of het beroep op een document V I 1 in een bepaald geval volstaat om van aansprakelijkheid te worden vrijgesteld, moeten alle omstandigheden van het betreffende geval worden onderzocht. In het algemeen kan een wijnhandelaar op grond van het document V I 1 redelijkerwijs aannemen dat de wijn voldoet aan de relevante kwaliteitscriteria. Het is evenwel mogelijk dat er omstandigheden worden vastgesteld die dit vermoeden in een bepaald geval weerleggen of die in een dergelijk geval in de weg staan aan de identificatie van wijn die vergezeld gaat van een passend document V I 1.

29. Net zoals het vertrouwen van de Europese Unie in de juistheid van het certificaat niet onbeperkt is (zie bijvoorbeeld de mogelijkheid om op te treden overeenkomstig artikel 51 van verordening nr. 555/2008, wat gepaard gaat met eventuele verdere stappen van de Commissie ten aanzien van erkende instanties van derde landen), zo kan ook een wijnhandelaar niet onbeperkt vertrouwen op de juistheid van het certificaat. Het beroep op het certificaat kan derhalve niet worden gelijkgesteld met de aanwending van alle redelijke middelen indien de partij die de administratieve overtreding heeft begaan, wist of objectief behoorde te weten dat de ingevoerde wijn met een niet te veronachtzamen waarschijnlijkheid niet voldeed aan de eisen inzake de oenologische procedés.

30. Zoals de Ústavní soud heeft aangegeven moet in een specifiek geval worden beoordeeld of de controle rechtstreeks bij de wijnimporteur dan wel bij de wederverkoper wordt verricht, of deze onmiddellijk na de invoer of met een aanzienlijke tussenpoos wordt verricht en of er omstandigheden zijn die de geldigheid van het certificaat in het document V I 1 aantasten. Indien er een administratieve sanctie moet worden opgelegd, ligt de bewijslast betreffende deze omstandigheden bij het bestuursorgaan.

31. Volgens de Ústavní soud berust de bewijslast betreffende de vraag of er daadwerkelijk een in een document V I 1 vervat certificaat voor de gecontroleerde wijn is afgegeven en of er met betrekking tot deze wijn sprake is van manipulatie

na uitreiking van dit certificaat in de eerste plaats bij het bestuursorgaan. Indien **[Or. 7]** dergelijke twijfels worden gestaafd met concrete feitelijke bevindingen, zou de wijnhandelaar deze moeten weerleggen om de van een passend document V I 1 vergezeld gaande wijn te kunnen identificeren. Alleen in dat geval kan er dus een echte basis zijn voor het op het document V I 1 gebaseerde vermoeden van de betrokken handelaar dat de wijn voldoet aan de vastgestelde kwaliteitscriteria.

32. In de onderhavige zaak heeft verzoekster in de administratieve procedure geen specifieke documenten V I 1 overgelegd en heeft zij uitsluitend verzocht deze documenten als bewijs te aanvaarden. De administratieve autoriteiten hebben deze evenwel niet opgevraagd omdat zij ervan zijn uitgegaan dat deze in het geheel niet nodig zijn om de zaak te beslechten. Hoewel de prejudiciële vragen in het licht van deze omstandigheden als louter academische vragen kunnen worden beschouwd, is het antwoord daarop van essentieel belang voor de door de verwijzende rechter te geven beslissing. Indien het document V I 1 in beginsel slechts het karakter van een administratieve formaliteit voor de invoer van wijn heeft en de wijnhandelaar daaruit geen conclusies over de kwaliteit van de wijn kan trekken, zou het namelijk niet nodig zijn om in de betreffende administratieve procedure om overlegging van specifieke documenten V I 1 te verzoeken. Het resultaat hiervan zou zijn dat het aangewende middel ongegrond is. Indien het document V I 1 evenwel geen louter administratieve formaliteit is, geldt de ondubbelzinnige opvatting van de Ústavní soud dat de verkrijging van een dergelijk document verzoekster mogelijk heeft vrijgesteld van aansprakelijkheid en dat de bestuursorganen derhalve de specifieke feiten van de zaak hadden moeten onderzoeken en beoordelen om vast te stellen of verzoekster zich al dan niet daadwerkelijk van aansprakelijkheid voor de administratieve overtreding heeft bevrijd. Bijgevolg zou het administratieve besluit nietig moeten worden verklaard en zou het bestuursorgaan dergelijke omstandigheden in de verdere procedure moeten onderzoeken en beoordelen.

III. C. Verenigbaarheid van het uit het nationale recht voortvloeiende exoneratiebeginsel met het Unierecht

33. Hoewel de verwijzende rechter niet twijfelt aan de verenigbaarheid van de hierboven beschreven gevolgen van de toepassing van het nationale recht met het Unierecht, heeft hij beslist om ook de tweede vraag te stellen, met name om te voorkomen dat de [eerste] prejudiciële vraag te eng wordt opgevat als gevolg van een onjuiste beoordeling van de mate waarin de onderhavige zaak verband houdt met de uitlegging van het Unierecht en de mate waarin zij verband houdt met de uitlegging van een louter nationale wettelijke regeling. Bovendien houdt de mogelijkheid van exoneratie indirect ook verband met de tenuitvoerlegging van de Unierechtelijke bepalingen inzake de oenologische procedés, en meer bepaald met de tenuitvoerlegging van artikel 80, lid 2, van verordening nr. 1308/2013. Mede om deze reden acht de verwijzende rechter het aangewezen dat het Hof niet alleen de mogelijkheid krijgt zich uit te spreken over de aard van het document V I 1, maar tevens de mogelijkheid krijgt om uitgebreid en in een ruimere samenhang in

te gaan op de rechtsopvatting van de verwijzende rechter [en van de Ústavní soud] betreffende de toepassing van het nationale recht.

34. Aangezien het vanuit het oogpunt van het Unierecht niet relevant is in hoeverre een regel van nationaal recht uitdrukkelijk in een wettekst is geformuleerd, formuleert de verwijzende rechter in het kader van de tweede vraag de specifieke regel van nationaal recht die in de onderhavige zaak van toepassing is en die met name voortvloeit uit § 40, lid 1, van wet nr. 321/2004 en vervolgens is geconcretiseerd in de in de onderhavige zaak geformuleerde standpunten van de Ústavní soud Gelet op de aard van de rechtsprekende activiteit van de Ústavní soud moet deze regel van nationaal recht in deze specifieke zaak worden beschouwd als definitief en als bindend voor alle rechterlijke instanties. De betreffende regel van nationaal recht, waarvan de verenigbaarheid met het Unierecht hier aan de orde is, kan worden samengevat als volgt: wie handelt in uit Moldavië ingevoerde wijn kan zich bevrijden van aansprakelijkheid voor administratieve overtredingen die verband houden met het in de handel brengen van wijn waarop oenologische procedés zijn toegepast die in de Europese Unie niet geoorloofd zijn, mits de nationale autoriteiten het vermoeden van de betrokkene niet weerleggen, dat is gebaseerd op een document V I 1 dat door de Moldavische autoriteiten is afgegeven krachtens verordening nr. 555/2008, dat de wijn is geproduceerd overeenkomstig door de Europese Unie toegestane oenologische procedés.

35. Zoals hierboven reeds is aangegeven, vereist de toepassing van deze regel dat rekening wordt gehouden met een aantal feitelijke omstandigheden en bestaan er tal van uitzonderingen op deze regel. De tweede prejudiciële vraag luidt dus of de mogelijkheid om zich op grond van de genoemde omstandigheden van aansprakelijkheid voor administratieve overtredingen te bevrijden vanuit het oogpunt van het Unierecht in beginsel is uitgesloten dan wel of er uit het Unierecht andere belemmeringen voor de toepassing van deze regel voortvloeien die door de nationale autoriteiten moeten worden onderzocht. **[Or. 8]**

36. Aangezien de verwijzende rechter geen belemmering ziet voor de toepassing van deze regel van nationaal recht (mits het Hof van oordeel is dat het document V I 1 geen louter administratieve formaliteit voor douanedoeleinden is), acht hij het niet nodig om verdere argumenten ter ondersteuning van dit standpunt aan te voeren.

IV. Conclusie

37. Gelet op het voorgaande stelt de Krajský soud het Hof de hiernavolgende prejudiciële vragen:

    1) Is het document V I 1, dat wordt afgegeven krachtens verordening (EG) nr. 555/2008 van de Commissie van 27 juni 2008 tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen voor verordening (EG) nr. 479/2008 van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt, wat betreft de steunprogramma's, de handel met derde

landen, het productiepotentieel en de controles in de wijnsector en dat een certificaat van een erkende instantie van het derde land omvat waarin wordt bevestigd dat het product is bereid overeenkomstig oenologische procedés die zijn aanbevolen en gepubliceerd door de OIV [Internationale Organisatie voor Wijnbouw en Wijnbereiding] of zijn toegestaan door de Gemeenschap, slechts een administratieve voorwaarde voor de invoer van wijn op het grondgebied van de Europese Unie?

2) Verzet het Unierecht zich tegen een regel van nationaal recht krachtens welke een persoon die handelt in uit Moldavië ingevoerde wijn zich kan bevrijden van aansprakelijkheid voor een administratieve overtreding die verband houdt met het in de handel brengen van wijn waarop oenologische procedés zijn toegepast die niet zijn toegestaan in de Europese Unie, indien de nationale autoriteiten het vermoeden dat de wijn is geproduceerd overeenkomstig door de Europese Unie toegestane oenologische procedés jegens deze persoon niet hebben weerlegd, zodat deze persoon van dit vermoeden kon uitgaan in het licht van het document V I 1 dat door de Moldavische autoriteiten is afgegeven krachtens verordening (EG) nr. 555/2008 van de Commissie van 27 juni 2008 tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen voor verordening (EG) nr. 479/2008 van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt, wat betreft de steunprogramma's, de handel met derde landen, het productiepotentieel en de controles in de wijnsector?

[OMISSIS] [nationale procesrechtelijke elementen]

[OMISSIS] [kennisgeving van rechtsmiddelen]

Brno, 14 januari 2020

[OMISSIS] [ondertekening]